

Pregovori o pristupanju Republike Hrvatske Europskoj uniji

Tko, što, kako, zašto...

Nakladnik

Ministarstvo vanjskih poslova
i europskih integracija

Grafičko oblikovanje

Public Image

Fotografije Pregovaračkog tima

Darije Petković

Tisak

KERSCHOFFSET

Naklada

5 000

ISBN

953 - 7010 - 58 - 9

Zagreb, 2006.

Uvodnik

dr. sc. Ivo Sanader

Predsjednik Vlade Republike Hrvatske

U Luksemburgu 3. listopada 2005. godine započelo je novo razdoblje za Republiku Hrvatsku. Održavanje prve sjednice Među-vladine konferencije između Europske unije i Republike Hrvatske, čime su formalno otvoreni pregovori o pristupanju, povijesnog je značenja. Uz međunarodno priznanje naše domovine i njezin primitak u Ujedinjene narode, kojima su zacrtani put i budućnost hrvatske države, i ovaj je događaj potvrda naše pune međunarodne afirmacije.

U pregovore o pristupanju EU ulazimo s optimizmom i vjerom u vlastite mogućnosti, spremni suočiti se sa svim izazovima koje oni donose. Posao koji nas očekuje bit će težak i odgovoran, ali ja nimalo ne sumnjam da ćemo ga svi zajedno uspješno odraditi i da više nije daleko dan kada će Hrvatska postati članicom EU.

Siguran sam da znamo i možemo ostvariti sve svoje ambicije vezane za Europsku uniju. Imamo stručan pregovarački tim, za koji ne sumnjam da će savjesno i učinkovito ispuniti sve složene zadaće. Imamo suglasje političkih stranaka u Hrvatskom saboru o europskoj budućnosti Hrvatske kao zalogu našeg daljnjeg rada. I, što je najvažnije, imamo potporu građana Republike Hrvatske koji svoju budućnost vide u novoj, ujedinjenoj Europi.

Hrvatska nije ušla u pristupne pregovore

radi Europske unije; ona to čini zbog sebe same, u ime svih onih koji vjeruju u nju i u njezinu budućnost u velikoj obitelji europskih država. Odlučni smo pristupiti EU kako bismo svakom hrvatskom građaninu osigurali budućnost u dugoročno sigurnom, demokratski stabilnom i gospodarski razvijenom okružju. Članstvom u EU zaokružiti će se izrastanje Hrvatske u modernu demokratsku državu vladavine prava, gospodarski i socijalno snažnu.

U posljednju i najvažniju etapu približavanja Hrvatske Europskoj uniji krećemo odlučni da pregovore vodimo kvalitetno i maksimalno vodeći računa o zaštiti državnih interesa i očuvanju hrvatskog nacionalnog identiteta. Uspješan ishod ovisit će kako o osobnom doprinosu svakog od nas, tako i o našoj spremnosti da djelujemo zajednički u uklanjanju svih zapreka koje nam stoje na putu. Kao predsjednik Vlade Republike Hrvatske učinim ću sve da tijekom pregovora bude što kvalitetniji i učinkovitiji, jasno usmjeren prema cilju što bržeg ostvarenja članstva Hrvatske u Europskoj uniji, na dobrobit svih hrvatskih građana.

Postoje nacionalni i državni ciljevi koji svojom važnošću nadmašuju dnevnu politiku i stranačke podjele, o kojima ovisi budućnost države i u ispunjenje kojih treba usmjeriti sve naše snage. Ulazak Hrvatske u EU jedan je od tih ciljeva.

mr. sc. Kolinda Grabar-Kitarović,
Voditeljica Državnog izaslanstva Republike Hrvatske
za pregovore o pristupanju Europskoj uniji
Ministrica vanjskih poslova i europskih integracija

Poštovane čitateljice i čitatelji,

pregovori o pristupanju kruna su dosadašnjih napora Republike Hrvatske na putu u Europsku uniju. Od stjecanja neovisnosti Republika Hrvatska odredila je članstvo u Europskoj uniji kao jedan od glavnih stratezijskih ciljeva. To je bio i jest prirodan izbor za državu čiji su narod, povijest, kultura i vrijednosti u svojoj biti povezani s onima ostalih država Europske unije. Proteklih nekoliko godina obilježilo je dinamično razdoblje u bilateralnim odnosima između Republike Hrvatske i Europske unije, koje je utrljalo put potpisivanju Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, a zatim i podnošenju zahtjeva za punopravno članstvo. Pozitivno Mišljenje Europske komisije, odluka Europskoga vijeća o dodjeljivanju statusa države kandidatkinje i o pokretanju procesa pristupanja te prihvaćanje Europskoga partnerstva stvorili su temelj za provedbu svih pripremnih aktivnosti u Republici Hrvatskoj za završnu fazu našeg približavanja Europskoj uniji, pregovore o pristupanju.

Cilj Vlade Republike Hrvatske jest dinamično voditi i učinkovito zaključiti pregovore, štiteći vitalne interese Hrvatske, hrvatskog društva i gospodarstva. Od iz-

nimne je važnosti za ostvarenje tog cilja činjenica da Republika Hrvatska započinje pregovore o pristupanju uz postojanje “Saveza za Europu”, općeg konsenzusa svih parlamentarnih političkih stranaka o članstvu u Europskoj uniji. Taj je konsenzus potvrđen i osnažen u siječnju 2005. nizom saborskih dokumenata i osnivanjem Nacionalnoga odbora za praćenje pregovora. I predsjednik Republike Hrvatske čvrsto stoji iza konsenzusa. Aktivno sudjelovanje i dijalog svih segmenata hrvatskoga društva u procesu priprema za članstvo u Europskoj uniji, uključujući i civilno društvo, akademsku zajednicu, sindikate i poslovni sektor, bitan je dio procesa.

Pitanje pristupanja Europskoj uniji i napretka Republike Hrvatske u pristupnim pregovorima i prihvaćanju europskih standarda bit će predmetom redovite i javne rasprave. Na taj se način procesom europske integracije neće baviti samo državne institucije i elite, nego će on biti zajedničko vlasništvo svih građana, a konačnu ćete odluku o pristupanju Europskoj uniji, nakon završetka pregovora, donijeti upravo vi, građani Republike Hrvatske, na referendumu.

Stoga je ova publikacija samo prva u nizu kako bismo se mogli pripremiti za praćenje tijeka pregovora, te joj je cilj na jasan i razumljiv način predstaviti što su pregovori o pristupanju Europskoj uniji, kako oni teku, i tko su pregovarači koji će u pristupnim pregovorima zastupati stavove i interese Republike Hrvatske.

Željela bih istaknuti, kao što ćete i detaljnije pročitati, da nije riječ o pravim pregovorima, već o prilagođavanju države kandidatkinje vrijednosnom, pravnom, gospodarskom i socijalnom sustavu Europske unije, desetljećima stvaranom na temelju kompromisa država članica i uobičajenom u pravnoj stečevini Europske unije (acquis communautaire). Stoga se o pravnoj stečevini ne može pregovarati, već se mora preuzeti kao takva. Međutim, o načinu preuzimanja i primjeni pravne stečevine može se pregovarati, te se mogu dogovoriti prijelazna razdoblja kako bi se zaštitili vitalni interesi gospodarskog i društvenog sustava države kandidatkinje.

Uvjerena sam da će članstvo u Europskoj uniji stvoriti okruženje za brži i stabilan razvoj, boljitak, potpunu socijalnu sigurnost i blagostanje za sve nas, uključujući i stalan razvoj konkurentnoga gospodarstva. Republika Hrvatska, kao država koja dijeli

zajedničke vrijednosti država članica Europske unije i koja želi pridonijeti zajedničkomu projektu razvoja snažne političke, ekonomske i monetarne unije u proširenoj Europskoj uniji, voljna je i spremna ispuniti sve političke, gospodarske, institucionalne i pravne kriterije za članstvo, slijedeći načela poštivanja individualnih postignuća i razlikovanja kao temelja procesa pristupanja. Republika Hrvatska namjerava ući potpuno spremna u Europsku uniju. Tu spremnost možemo ostvariti samo uz uključenost cijelog društva, svakog građanina, u ovaj povijesni pothvat. Nadam se da ste se i vi u njega već uključili kako bismo ga zajedno priveli kraju. Pozivam vas da nam se sa svim pitanjima i prijedlozima obratite na adrese koje možete naći na kraju ove publikacije.

Vladimir Drobnjak

Zamjenik voditeljice Državnog izaslanstva Republike Hrvatske za pregovore o pristupanju Europskoj uniji
i glavni pregovarač

Poštovane čitateljice i čitatelji,

Europska unija nije izgrađena preko noći. Začeta na ruševinama što ih je ostavio za sobom najveći i najstrašniji rat u povijesti Europe, Unija je stvorena na jedinstvu dojučerašnjih neprijatelja i načelu da su demokracija, gospodarski napredak i dobrosusjedski odnosi najbolje jamstvo da se tragična poglavlja europske povijesti više nikad neće ponoviti.

Proširenje kojem smo svjedočili 1. svibnja 2004. pomaknulo je granice Europske unije prema istoku i proširilo područje mira i sigurnosti na europskom kontinentu. Europska unija više je od zajedničkog tržišta, a vrijednosti koje njezine članice dijele temeljni su stup za daljnje osiguranje stabilnosti i mira. Hrvatska je izabrala isti put podnošenjem zahtjeva za članstvo, čime je započeo njezin formalni proces pristupanja Europskoj uniji. Taj je put dugačak i zahtjevan, neke je korake na njemu Hrvatska već uspješno svladala, kao što je primjerice dobivanje pozitivnog Mišljenja Europske komisije i donošenje odluke Europskoga vijeća o statusu kandidata i sazivanju bilateralne Međuvladine konferencije kojom se otvaraju pregovori o pristupanju. Još je više koraka pred Hrvat-

skom, pri čemu će neki biti duži, neki kraći, ali niti jedan nije nevažan. Na kraju tog puta građani Hrvatske odlučit će na referendumu o ulasku Hrvatske u Europsku uniju.

Što članstvo u Europskoj uniji donosi Hrvatskoj? Najkraći odgovor na to legitimno i nadasve aktualno pitanje glasi: veću kvalitetu života. Stabilnost i boljitak podjednako ovise o razvijenosti demokracije i učinkovitosti vladavine prava, uspješnosti gospodarstva, te o visokom stupnju osobne i državne sigurnosti. Pristupanje Europskoj uniji znači ugrađivanje Hrvatske u sustav koji počiva na svim tim vrijednostima.

Put u nepoznato oduvijek je ispunjavao strahom i odbojnošću one koji su njime kročili. Put Hrvatske u Europsku uniju nije put u nepoznato. Naprotiv, transparentnost sustava djelovanja Europske unije i iskustva država koje su već prošle taj put jasan su putokaz što čeka Hrvatsku, kako tijekom puta tako i na konačnom cilju. Promjene koje donosi prilagodba EU i ispunjavanje obveza iz članstva osjetit će sve strukture društva. Od toga ne treba zazirati - na kraju svi će biti dobitnici.

Jedna od zadaća Državnog izaslanstva za pregovore i Pregovaračke skupine bit će približavanje Europske unije građanima Hrvatske, te pojašnjavanje široj javnosti uvjeta pristupanja Hrvatske Europskoj uniji, kao i ukupnih koristi za Republiku Hrvatsku od članstva u Europskoj uniji.

Najveći broj članova pregovaračkog tima dolazi iz hrvatske državne uprave te iz akademske zajednice i poslovnih krugova. Njegova raznolikost odražava svu složenost pregovora u kojima niti jedno područje neće ostati zaobiđeno. Jezgru našeg pregovaračkog tima čine mladi stručnjaci, školovani na najboljim europskim sveučilištima, i veterani koji su ispekli zanat tijekom devedesetih u izgradnji hrvatske državne uprave i diplomacije.

Stvarna veličina pregovaračkog tima mnogo je veća od tisuću ljudi, ona se mjeri veličinom Republike Hrvatske. Jer, cijela Hrvatska sudjeluje u pregovorima, čak i euroskeptici čije primjedbe i komentari nerijetko dolaze kao dobar poticaj za promišljanje, dodatnu argumentaciju i motivaciju pregovaračima.

Svako je proširenje Europske unije dvo-smjerno. S jedne strane njime u novu državu članicu ulaze vrijednosti i stečevine

Unije, a s druge strane posebnosti svake države članice prelijevaju se u bogatu ukupnost Europske unije. Hrvatska sa svojim unikatnim spojem mediteranskog i kontinentalnog, svojim prirodnim ljepotama i nadaleko poznatom baštinom, svojim prometnicama, rijekama, lukama i otocima, učinit će Europsku uniju bar za djelić većom, ljepšom i jačom nego što je danas. I zato nema dvojbe treba li Hrvatska Europsku uniju i želi li ta ista Unija Hrvatsku? Jednostavno, potrebni smo jedno drugomu, dio smo iste obitelji.

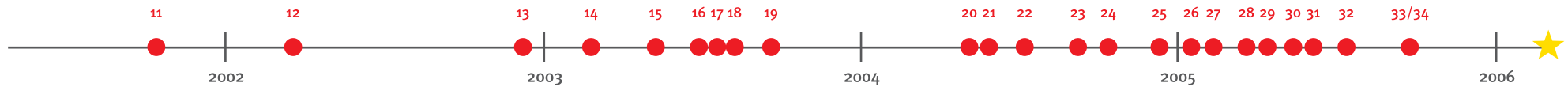
Kronologija odnosa Republike Hrvatske i Europske unije

1992. - 2001. - Vijeće ministara EU-a početkom svake godine određuje Hrvatskoj trgovinske povlastice;

- 1 **15. siječnja 1992.**
Europska zajednica i njezine države članice priznale Republiku Hrvatsku kao neovisnu i suverenu državu
- 2 **29. travnja 1997.**
Vijeće Europske unije, u sklopu politike regionalnog pristupa, utvrdilo političke i gospodarske uvjete za razvoj bilateralnih odnosa s Albanijom, Bosnom i Hercegovinom, Hrvatskom, Makedonijom i SR Jugoslavijom
- 3 **26. svibnja 1999.**
Na temelju prijedloga Europske komisije uspostavljen Proces stabilizacije i pridruživanja za Albaniju, Bosnu i Hercegovinu, Hrvatsku, Makedoniju i SR Jugoslaviju
- 4 **15. veljače 2000.**
Osnovana Zajednička konzultativna radna skupina Republike Hrvatske i Europske unije
- 5 **9. ožujka 2000.**
Otvorena Delegacija Europske komisije u Republici Hrvatskoj
- 6 **24. svibnja 2000.**
Europska komisija objavila pozitivno Izvješće o izvedivosti pregovora o Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju s Republikom Hrvatskom
- 7 **13. lipnja 2000.**
Vijeće Europske unije potvrdilo Izvješće o izvedivosti pregovora o Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju s Republikom Hrvatskom
- 8 **18. rujna 2000.**
Vijeće Europske unije donijelo Uredbu o uvođenju autonomnih trgovinskih povlastica za države Procesu stabilizacije i pridruživanja
- 9 **24. studenoga 2000.**
Zagrebački sastanak na vrhu - otvoreni pregovori između Republike Hrvatske i Europske unije o Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju
- 10 **5. prosinca 2000.**
Vijeće Europske unije donijelo Uredbu o programu pomoći za obnovu, razvoj i stabilizaciju - CARDS
- 11 **29. listopada 2001.**
Potpisan Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju te Privremeni sporazum; usvojena Zajednička izjava Republike Hrvatske i Europske unije o političkom dijalogu
- 12 **1. ožujka 2002.**
Privremeni sporazum stupio na snagu
- 13 **18. prosinca 2002.**
Hrvatski sabor donio Rezoluciju o pristupanju Republike Hrvatske Europskoj uniji
- 14 **21. veljače 2003.**
Republika Hrvatska podnijela zahtjev za članstvo u Europskoj uniji
- 15 **14. travnja 2003.**
Vijeće Europske unije donijelo odluku o pokretanju postupka predviđenog člankom 49. Ugovora o Europskoj uniji i pozvalo Europsku komisiju da izradi mišljenje (*avis*) o zahtjevu Republike Hrvatske za članstvo u Europskoj uniji
- 16 **19./20. lipnja 2003.**
Europsko vijeće usvojilo Solunsku agendu za zapadni Balkan
- 17 **21. lipnja 2003.**
Održan sastanak na vrhu u Solunu između država članica Europske unije i država Procesu stabilizacije i pridruživanja
- 18 **10. srpnja 2003.**
Europska komisija uručila Upitnik Republici Hrvatskoj
- 19 **9. listopada 2003.**
Republika Hrvatska uručila Europskoj komisiji odgovore na Upitnik
- 20 **1. travnja 2004.**
Europski parlament dao pozivnu preporuku Vijeću Europske unije o zahtjevu Republike Hrvatske za članstvo u Europskoj uniji
- 21 **20. travnja 2004.**
Europska komisija donijela pozitivno Mišljenje (*avis*) o zahtjevu Republike Hrvatske za članstvo u Europskoj uniji

22. 17./18. lipnja 2004.
 Europsko vijeće donijelo odluku o sazivanju bilateralne međuvladine konferencije početkom 2005. radi početka pristupnih pregovora s Republikom Hrvatskom; Republici Hrvatskoj dodijeljen status kandidata za članstvo u Europskoj uniji

23. 13. rujna 2004.
 Vijeće Europske unije usvojilo Europsko partnerstvo za Republiku Hrvatsku

24. 6. listopada 2004.
 Europska komisija usvojila Pretpristupnu strategiju za Republiku Hrvatsku

25. 16./17. prosinca 2004.
 Europsko vijeće odredilo 16. ožujka 2005. kao datum početka pristupnih pregovora s Republikom Hrvatskom, uz uvjet pune suradnje s Međunarodnim kaznenim sudom za bivšu Jugoslaviju, i zatražilo od Europske komisije da pripremi pregovarački okvir

26. 19. siječnja 2005.
 Hrvatski sabor usvojio:
 - Izjava Hrvatskoga sabora i Vlade RH o zajedničkom djelovanju u procesu pregovora za članstvo u EU;
 - Deklaracija o temeljnim načelima pregovora za punopravno članstvo RH u EU;
 - Odluka o osnivanju Nacionalnog odbora

27. 1. veljače 2005.
 Stupio na snagu Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju

28. 3./4. ožujka 2005.
 Održan prvi sastanak Zajedničkog parlamentarnog odbora između izaslanstava Hrvatskoga sabora i Europskoga parlamenta

29. 16. ožujka 2005.
 Vijeće Europske unije usvojilo pregovarački okvir za pregovore s Republikom Hrvatskom, ali nije postiglo suglasnost o otvaranju pristupnih pregovora

30. 7. travnja 2005.
 Vlada Republike Hrvatske donijela Odluku o uspostavljanju strukture za pregovore o pristupanju Republike Hrvatske Europskoj uniji

31. 26. travnja 2005.
 Održan prvi sastanak Vijeća za stabilizaciju i pridruživanje između Republike Hrvatske i Europske unije

32. 14. srpnja 2005.
 Održan prvi sastanak Odbora za stabilizaciju i pridruživanje između Republike Hrvatske i Europske unije

33. 3. listopada 2005.
 Vijeće ministara temeljem suglasnosti o punoj suradnji s Međunarodnim kaznenim sudom za bivšu Jugoslaviju donijelo je odluku o početku pregovora

34. 3. listopada 2005.
 Održana bilateralna međunarodna konferencija na kojoj su otvoreni pregovori o pristupanju Republike Hrvatske Europskoj uniji

Pristupanje u članstvo Europske unije

Na temelju članka 49. Ugovora o Europskoj uniji, svaka europska država koja poštuje načela slobode, demokracije, ljudskih prava, temeljnih sloboda i vladavine prava može podnijeti zahtjev za članstvo u Europskoj uniji. Zahtjev za članstvo podnosi se Vijeću Europske unije, koje o njemu odlučuje jednoglasnom odlukom svih država članica Europske unije, nakon dobivanja mišljenja Europske komisije i suglasnosti Europskoga parlamenta.

Uvjeti pod kojima će nova država članica pristupiti Europskoj uniji predmet su pregovora između postojećih država članica Europske unije i države koja je podnijela zahtjev za članstvo, te se nakon završetka pregovora utvrđuju međunarodnim ugovorom između država članica i države kandidatkinje tzv. Ugovorom o pristupanju. Pregovori o pristupanju tako čine središnji dio cjelokupnog procesa pristupanja u članstvo Europske unije, koji za državu kandidatkinju formalno započinje podnošenjem zahtjeva za članstvo, a završava stupanjem na snagu Ugovora o pristupanju Europskoj uniji.

Prije ulaska u punopravno članstvo Europske unije svaka država kandidatkinja mora ispuniti odgovarajuće kriterije za članstvo, koji služe kao smjernice u procesu pris-

tupanja i glavno su mjerilo i preduvjet uspješnog dovršetka pregovora o pristupanju Europskoj uniji. Osnovno je načelo pregovora da njihova dinamika i tijek neposredno ovise o napretku i individualnim postignućima države kandidatkinje u ispunjavanju kriterija za članstvo. Svaka država kandidatkinja ocjenjuje se prema vlastitim zaslugama.

Kriteriji za članstvo u Europskoj uniji, koji su u prošlom krugu proširenja precizno utvrđeni u zaključcima Europskoga vijeća iz Kopenhagena (1993. godine) i Madrida (1995. godine), dijele se na:

političke: stabilnost institucija koje osiguravaju demokraciju, vladavinu prava, poštivanje ljudskih prava i zaštitu manjina;
gospodarske: postojanje djelotvornog tržišnog gospodarstva te sposobnosti nošenja s konkurentskim pritiskom i tržišnim snagama unutar Europske unije;
pravne: sposobnost preuzimanja obveza koje proizlaze iz članstva, uključujući prihvaćanje ciljeva političke, ekonomske i monetarne unije, a što podrazumijeva prihvaćanje i provedbu cjelokupne pravne stečevine Europske unije;

administrativne: odgovarajuća prilagodba administrativnih struktura s ciljem stvaranja uvjeta za postupnu i skladnu integraciju, što podrazumijeva jačanje admi-

nistrativne sposobnosti i stvaranje učinkovitog sustava državne uprave za provedbu pravne stečevine Europske unije i drugih obveza koje proizlaze iz članstva.

I na strani Europske unije postoji važan kriterij - ona mora biti sposobna prihvatiti novu državu članicu uz zadržavanje zama-ha europske integracije.

U zaključcima Vijeća iz travnja 1997. godine i lipnja 1999. godine, Europska unija utvrdila je posebne političke kriterije za države Procesu stabilizacije i pridruživanja, određivši da one moraju ostvariti:

- potpunu suradnju s Međunarodnim kaznenim sudom za bivšu Jugoslaviju;
- vidljiv napredak u povratku izbjeglica te zaštitu manjina i manjinskih prava;
- napredak u reformi pravosuđa;
- punu slobodu medija;
- spremnost na regionalnu suradnju i razvoj dobrosusjedskih odnosa.

Na temelju zaključaka Europskoga vijeća iz Luksemburga 1997. godine i Helsinkija 1999. godine, ispunjavanje političkih kriterija preduvjet je za otvaranje pregovora o pristupanju Europskoj uniji. Političku odluku o početku pregovora s državom kandidatkinjom uobičajeno donosi Europsko vijeće slijedom mišljenja Europske

komisije (*avis*). Odluku može donijeti i Vijeće Europske unije.

ŠTO SU PREGOVORI O PRISTUPANJU?

To su pregovori o uvjetima pod kojima država kandidatkinja pristupa Europskoj uniji i njezinim osnivačkim ugovorima, a koji se nakon završetka pregovora utvrđuju međunarodnim ugovorom između država članica Europske unije i države kandidatkinje tzv. Ugovorom o pristupanju.

TKO PREGOVARA?

Pregovaraju države članice Europske unije i država kandidatkinja. Tijekom pregovora, pregovaračka stajališta Europske unije u ime država članica zastupa predsjedavajući Vijeća Europske unije. Na strani države kandidatkinje pregovore o pristupanju vodi posebno izaslanstvo za pregovore. Ono uz voditelja izaslanstva na visokoj političkoj razini, najčešće ministarskoj, uključuje glavnog pregovarača i pregovaračku skupinu.

KAKO SE VODE PREGOVORI O PRISTUPANJU?

Vode se u sklopu bilateralne međuvladine konferencije na kojoj sudjeluju predstavnici država članica Europske unije, s jedne strane, i predstavnici države kandidatkinje,

s druge. Na konferenciji sudjeluju i predstavnici Europske komisije.

Sjednice međuvladine konferencije o pristupanju održavaju se:

- na razini voditelja izaslanstava za pregovore, uobičajeno ministara vanjskih poslova;
- na razini zamjenika voditelja izaslanstava, odnosno glavnog pregovarača.

Kada međuvladina konferencija zasjeda na razini zamjenika voditelja izaslanstava, države članice Europske unije predstavljaju njihovi stalni predstavnici pri Europskoj uniji u Bruxellesu, a državu kandidatkinju glavni pregovarač (ili u nekim slučajevima šef Misije pri Europskim zajednicama). Sjednice međuvladine konferencije na razini voditelja izaslanstava održavaju se jednom za vrijeme trajanja svakog Predsjedništva Europske unije, tj. dva puta godišnje, a na razini zamjenika u razdoblju između ovih sjednica, sukladno dogovoru.

O ČEMU SE PREGOVARA?

Pristupanje u članstvo Europske unije uvjetovano je prihvaćanjem svih prava i obveza na kojima se zasniva Europska unija i njezin institucionalni okvir,

obuhvaćenih pod pojmom pravne stečevine Europske unije (franc. *acquis communautaire*). Najvažniji elementi pravne stečevine Europske unije, koja se kontinuirano razvija, jesu:

- primarno zakonodavstvo - osnivački ugovori;
- sekundarno zakonodavstvo - uredbe, direktive, odluke, preporuke i mišljenja;
- drugi izvori prava - presude Suda Europskih zajednica, opća načela prava, međunarodni ugovori;
- ostali akti - rezolucije, izjave, preporuke, smjernice, zajedničke akcije, zajednička stajališta itd.

Pravna stečevina podijeljena je u 35 tematskih poglavlja, koja se ujedno smatraju i poglavljima pregovora (prilog 1). Do ulaska u članstvo Europske unije svaka država kandidatkinja dužna je preuzeti cijelu pravnu stečevinu Europske unije i biti sposobna za njezinu učinkovitu primjenu. Ako do trenutka ulaska u Europsku uniju, zbog opravdanih razloga, ne može u potpunosti prihvatiti i primijeniti pravnu stečevinu u pojedinom poglavlju pregovora, država kandidatkinja u pregovorima o tom poglavlju može zatražiti tzv. prijelazna razdoblja.

Što su prijelazna razdoblja? To su dodatna vremenska razdoblja za potpuno usklađivanje nacionalnog zakonodavstva s pravnom stečevinom Europske unije na određenom području i nakon pristupanja u članstvo Europske unije. Zatražena prijelazna razdoblja moraju biti vremenski i sadržajno ograničena i ne smiju narušavati slobodu tržišnog natjecanja ili utjecati na djelovanje unutarnjeg tržišta Zajednice. U iznimno rijetkim slučajevima državama kandidatkinjama bila su odobrena i izuzeća (derogacije), kao trajna odstupanja od primjene pravne stečevine na određenom području. Prijelazna razdoblja za primjenu pravne stečevine mogu biti dogovorena i u interesu Europske unije.

Država kandidatkinja ne pregovara o pravnoj stečevini Europske unije, nego o uvjetima, dinamici i načinu preuzimanja i primjene pravne stečevine. Zbog toga se pregovori o pristupanju često i ne smatraju klasičnim pregovorima, već procesom prilagodbe države kandidatkinje vrijednosnom, pravnom, gospodarskom i društvenom sustavu Europske unije.

Tijek pregovora o pristupanju

Početak pregovora. Nakon političke odluke Europskoga vijeća (ili Vijeća Europske unije) o otvaranju pregovora s državom kandidatkinjom i sazivanju bilateralne međuvladine konferencije o pristupanju, pregovori formalno započinju održavanjem prve sjednice međuvladine konferencije na ministarskoj razini. Na toj sjednici, koja je uobičajeno svečanog karaktera, Europska unija i država kandidatkinja predstavljaju svoja opća stajališta o pregovorima, bez ulazanja u sadržajne razgovore i pregovore o pojedinim poglavljima pregovora.

Screening. Nakon formalnog otvaranja pregovora slijedi faza analitičkog pregleda i ocjene usklađenosti nacionalnog zakonodavstva države kandidatkinje s pravnom stečevinom Europske unije, poznatija kao *screening*. U *screeningu* na strani Europske unije sudjeluju predstavnici Europske komisije, a iz države kandidatkinje članovi radnih skupina za pripremu pregovora po pojedinim poglavljima pregovora i predstavnici tijela državne uprave. Postupak *screeninga* provodi se zasebno za svako poglavlje pregovora. Trajanje *screeninga* u pojedinom poglavlju ovisi o opsegu i količini pravne stečevine u tom poglavlju, a može trajati od jednog dana do nekoliko tjedana. Cjelokupan postupak *screeninga* uobičajeno traje oko godinu dana.

Osnovna je svrha *screeninga* utvrditi postojeće razlike u svakom poglavlju pregovora između zakonodavstva države kandidatkinje i pravne stečevine Europske unije s kojom je do trenutka pristupanja u članstvo potrebno uskladiti nacionalno zakonodavstvo. Na temelju analize, od države kandidatkinje očekuje se da pokaže hoće li moći u cijelosti prihvatiti pravnu stečevinu Europske unije u pojedinom poglavlju pregovora i uskladiti uočene razlike u zakonodavstvu ili ima namjeru zatražiti odgovarajuća prijelazna razdoblja za potpuno usklađivanje i punu provedbu. Na taj način *screening* pruža podlogu državi kandidatkinji za izradu pregovaračkih stajališta i definiranje eventualnih zahtjeva za prijelazna razdoblja u pojedinom poglavlju pregovora. S druge strane, *screening* omogućava Europskoj komisiji i državama članicama da procijene razinu spremnosti države kandidatkinje za otvaranje sadržajnih pregovora u pojedinom poglavlju pregovora.

Izvješća o rezultatima *screeninga* za svako poglavlje pregovora, koja se upućuju državama članicama i državi kandidatkinji, izrađuje Europska komisija u konzultacijama s državom kandidatkinjom. Europska komisija u njima daje svoju ocjenu spremnosti države kandidatkinje za prihvaćanje

i provedbu pravne stečevine, kao i preporuku za otvaranje sadržajnih pregovora o pojedinom poglavlju pregovora. Ako procijeni da država kandidatkinja nije dovoljno spremna za otvaranje pregovora u pojedinom poglavlju, Europska komisija neće preporučiti otvaranje sadržajnih pregovora, već će predložiti da prije otvaranja pregovora u tom poglavlju budu ispunjeni određeni minimalni preduvjeti (eng. *benchmarks*).

Pregovori po pojedinim poglavljima pregovora. Odluku o otvaranju pregovora u pojedinom poglavlju, ovisno o ocjeni spremnosti države kandidatkinje, donose države članice u okviru Vijeća Europske unije.

Otvaranjem pregovora o pojedinom poglavlju započinje sadržajna faza pregovora tijekom koje se pregovara o uvjetima pod kojima će država kandidatkinja prihvatiti, primijeniti i provesti pravnu stečevinu Europske unije u tom poglavlju, uključujući prijelazna razdoblja koja je eventualno zatražila država kandidatkinja.

Sadržajni pregovori vode se na temelju pregovaračkih stajališta Europske unije i države kandidatkinje, koja se pripremaju za svako pojedino poglavlje pregovora slijedom rezultata *screeninga*. Pregova-

račko stajalište prva predstavlja država kandidatkinja i u njemu naznačuje na koji način namjerava preuzeti i provoditi pravnu stečevinu Europske unije u pojedinom poglavlju, uz opis svoje administrativne sposobnosti.

Zajedničko stajalište Europske unije, kojim se otvaraju pregovori u pojedinom poglavlju, donosi Vijeće jednoglasnom odlukom, na temelju nacрта pregovaračkog stajališta koje priprema i predlaže Europska komisija, uzimajući u obzir pregovaračko stajalište države kandidatkinje. U svom zajedničkom stajalištu, Europska unija određuje i preduvjete (eng. *benchmarks*) koje država kandidatkinja mora ispuniti prije privremenog zatvaranja pojedinog poglavlja. Oni se mogu odnositi na usklađenost zakonodavstva i rezultate u njegovoj primjeni, odgovarajuću administrativnu ili pravosudnu sposobnost, i/ili ispunjavanje obveza iz sporazuma o pridruživanju.

O pregovaračkim stajalištima Europska unija i država kandidatkinja raspravljaju i pregovaraju na sjednicama međuvladine konferencije, uz koje se usporedno održavaju redovite konzultacije i razgovori na stručnoj razini između predstavnika Europske komisije i države kandidatkinje radi otklanjanja eventualnih problema.

Kako teku pregovori o pristupanju EU?

Privremeno zatvaranje pregovora po pojedinim poglavljima pregovora. Nakon postizanja dogovora između Europske unije i države kandidatkinje o pojedinom poglavlju pregovora, uz ispunjenost preduvjeta za njegovo zatvaranje, ono se smatra privremeno zatvorenim. Formalnu odluku o tome donosi međuvladina konferencija na ministarskoj razini. Sve do sklapanja Ugovora o pristupanju, ako se u tom poglavlju pravne stečevine donesu bitno novi propisi ili ako država kandidatkinja ne ispuni preduvjete i obveze koje je preuzela za to poglavlje pregovora, postoji mogućnost njegova ponovnog otvaranja.

Praćenje napretka države kandidatkinje. Tijekom cjelokupnog procesa pristupanja Europska komisija kontinuirano prati i nadzire napredak države kandidatkinje u ispunjavanju kriterija za članstvo i obveza preuzetih u pojedinim poglavljima pregovora te o tome redovito izvješćuje Vijeće Europske unije. Europska komisija priprema i redovita godišnja izvješća o napretku države kandidatkinje u procesu pristupanja. O tijeku pregovora redovito se izvješćuje i Europski parlament.

Država kandidatkinja dužna je u procesu pregovora redovito dostavljati informacije Europskoj uniji o napretku u preuzimanju

pravne stečevine i jačanju administrativne sposobnosti.

U slučaju da se u državi kandidatkinji utvrde ozbiljna i stalna kršenja načela slobode i demokracije, poštivanja ljudskih prava i temeljnih sloboda te vladavine prava, na prijedlog Europske komisije Vijeće može odlučiti o privremenoj obustavi pregovora te utvrditi uvjete za njihov nastavak.

Završetak pregovora i izrada Ugovora o pristupanju. Kada se pregovori privremeno zatvore u svim poglavljima, Europsko vijeće u svojim zaključcima uobičajeno obilježava dovršetak pregovora s državom kandidatkinjom. Rezultati pregovora zatim se ugrađuju u odredbe nacrtu Ugovora o pristupanju, u čijoj izradi sudjeluju predstavnici država članica i institucija Europske unije te predstavnici države kandidatkinje.

Potpisivanje Ugovora o pristupanju. Nakon postizanja dogovora između Europske unije i države kandidatkinje o tekstu nacrtu Ugovora o pristupanju, on se upućuje u odgovarajući postupak u institucijama i državama članicama Europske unije te u državi kandidatkinji. Na temelju nacrtu Ugovora, a prije njegova potpisivanja, Eu-

ropska komisija mora donijeti konačno mišljenje o zahtjevu za članstvo države kandidatkinje, Europski parlament dati suglasnost, a Vijeće na kraju donijeti jednoglasnu odluku o prihvatanju nove države članice i njezina zahtjeva za članstvo. Država kandidatkinja od tada se smatra državom pristupnicom.

Ugovor potpisuju najviši dužnosnici država članica Europske unije i države pristupnice te se on upućuje u postupak potvrđivanja (ratifikacije) sukladno ustavnim odredbama svake od država potpisnica.

Nakon potpisivanja Ugovora o pristupanju, država pristupnica počinje sudjelovati u radu tijela Vijeća Europske unije i Europskoga parlamenta kao aktivni promatrač.

Referendum i potvrđivanje Ugovora o pristupanju. Kako bi Ugovor o pristupanju stupio na snagu, trebaju ga potvrditi (ratificirati) parlamenti država članica i države pristupnice. Prije potvrđivanja Ugovora o pristupanju, većina država pristupnica provodi i referendum na kojem građani donose konačnu odluku o ulasku države u članstvo Europske unije.

Pristupanje Europskoj uniji. Stupanjem na snagu Ugovora o pristupanju (uobičajeno

na utvrđeni datum, pod uvjetom da je dovršen proces ratifikacije), država pristupnica postaje članica Europske unije.

Instrumenti pretpristupne strategije

Tijekom prethodnog kruga proširenja, Europska unija je u sklopu tzv. Pretpristupne strategije razvila specifične instrumente za pomoć državama kandidatkinjama u ispunjavanju kriterija za članstvo u pretpristupnom razdoblju. To su:

- sporazum o pridruživanju (za države Procesu stabilizacije i pridruživanja - Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju), kao pravni okvir odnosa između Europske unije i države kandidatkinje do njezina pristupanja u članstvo;
- pristupno partnerstvo (za države Procesu stabilizacije i pridruživanja - Europsko partnerstvo), na temelju

kojega država kandidatkinja izrađuje Nacionalni program za prihvaćanje pravne stečevine;

- pretpristupni programi pomoći (PHARE, ISPA, SAPARD);
- mogućnost sudjelovanja u određenim programima Zajednice i agencijama;
- politički dijalog.

Riječ je o sklopu pravnih, političkih i financijskih instrumenata kojima je cilj, uz pregovore o pristupanju, usmjeravati i olakšati proces sveobuhvatne prilagodbe države kandidatkinje zahtjevima članstva u Europskoj uniji.

Struktura za pregovore o pristupanju Republike Hrvatske Europskoj uniji

Vlada Republike Hrvatske uspostavila je strukturu za vođenje pregovora i sklapanje Ugovora o pristupanju Republike Hrvatske Europskoj uniji te odredila sastav i djelokrug tijela koja čine njezin sastavni dio. To su (prilog 2 i 3):

- **Državno izaslanstvo Republike Hrvatske za pregovore o pristupanju Republike Hrvatske Europskoj uniji i Pregovaračka skupina za vođenje pregovora o pristupanju Republike Hrvatske Europskoj uniji** koju čine: voditeljica izaslanstva - ministrica vanjskih poslova i europskih integracija, zamjenik voditeljice Državnog izaslanstva i glavni pregovarač, zamjenici glavnog pregovarača, šef Misije Republike Hrvatske pri Europskim zajednicama, tajnica pregovaračke skupine te članovi pregovaračke skupine zaduženi za pojedina poglavlja pregovora. Državno izaslanstvo vodi neposredne političke razgovore i pregovore s državama članicama i institucijama Europske unije; Pregovaračka skupina zadužena je za stručnu i tehničku razinu pregovora s institucijama Europske unije i državama članicama Europske unije u svim poglavljima pregovora;
- **Koordinacija za pregovore o pristupanju Republike Hrvatske Europskoj uniji** kao međuresorno radno tijelo Vlade Republike

Hrvatske koje raspravlja o svim pitanjima u vezi s pregovorima o pristupanju;

- **Radne skupine za pripremu pregovora po pojedinim poglavljima pregovora** koje sudjeluju u analitičkom pregledu i ocjeni usklađenosti zakonodavstva Republike Hrvatske s pravnom stečevinom Europske unije (*screening*), te u izradi nacрта prijedloga prego-varačkih stajališta;
- **Ured glavnog pregovarača** koji pruža stručnu, tehničku i administrativnu pomoć glavnom pregovaraču;
- **Tajništvo Pregovaračke skupine** koje pruža stručnu, tehničku i administrativnu pomoć Državnom izaslanstvu, Pregovaračkoj skupini i radnim skupinama za pripremu pregovora po pojedinim poglavljima pregovora.

Za voditeljicu Državnog izaslanstva Vlada Republike Hrvatske imenovala je mr. sc. Kolindu Grabar-Kitarović, ministricu vanjskih poslova i europskih integracija, a za zamjenika voditeljice izaslanstva i glavnog pregovarača veleposlanika Vladimira Drobnjaka.

Nacionalni odbor

Hrvatski sabor osnovao je Nacionalni odbor kao radno tijelo Hrvatskoga sabora za praćenje pregovora o pristupanju Republike Hrvatske Europskoj uniji. Uloga je Nacionalnog odbora praćenje tijeka pregovora o pristupanju, te davanje smjernica i mišljenja o pregovaračkim stajalištima Republike Hrvatske. Osim zastupnika Hrvatskoga sabora iz redova oporbenih i vladajućih stranaka, u Nacionalnom odboru sudjeluju i predstavnik Ureda predsjednika Republike Hrvatske, predstavnik akademske zajednice, predstavnik udruge poslodavaca i predstavnik sindikata. Predsjednik Nacionalnog odbora bira se iz redova oporbenih stranaka, a potpredsjednik iz reda vladajuće stranke ili vladajuće koalicije u Hrvatskome saboru.

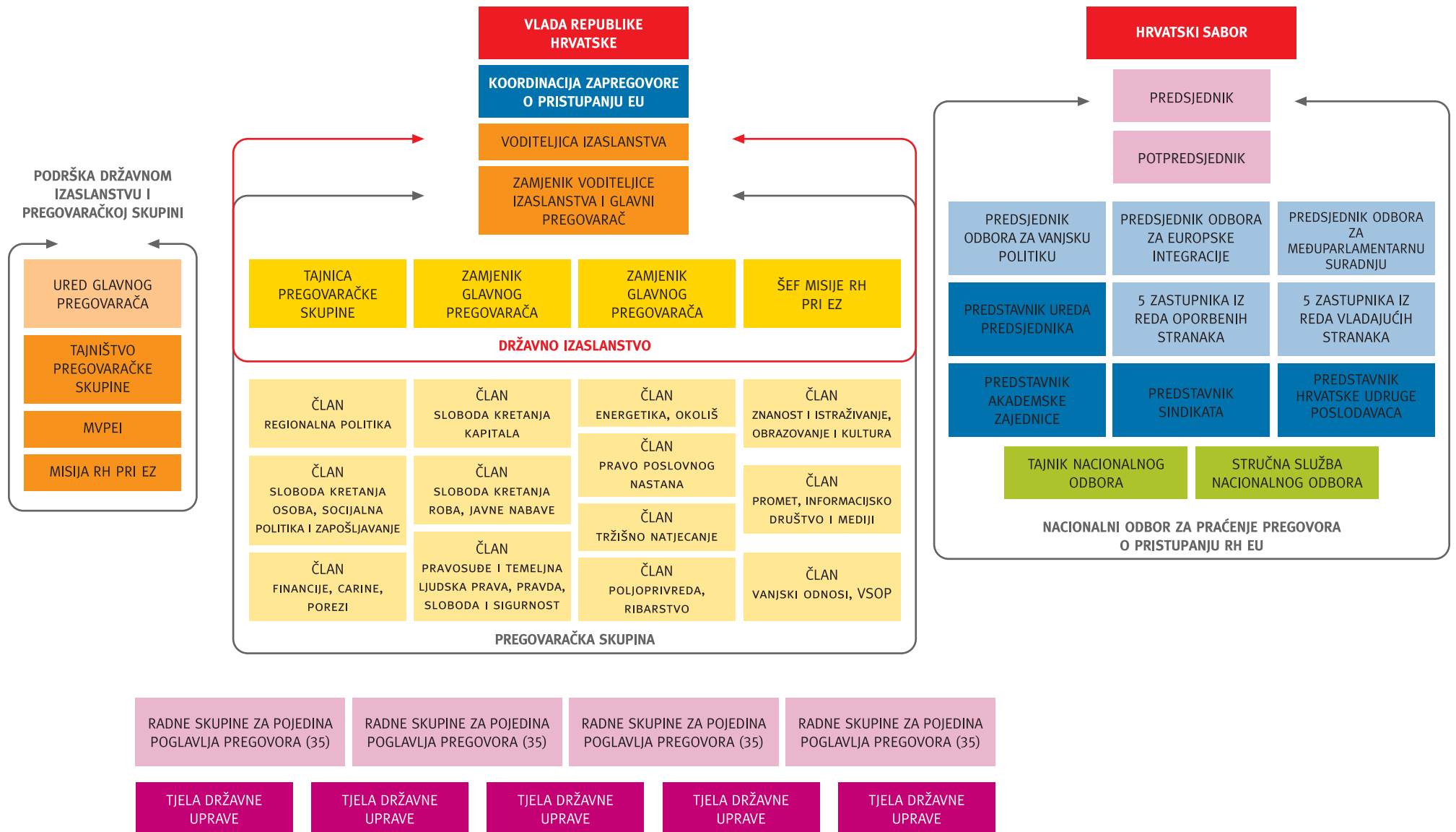
Popis poglavlja pregovora

1. Sloboda kretanja roba
2. Sloboda kretanja radnika
3. Pravo poslovnog nastana i sloboda pružanja usluga
4. Sloboda kretanja kapitala
5. Javne nabave
6. Pravo trgovačkih društava
7. Pravo intelektualnog vlasništva
8. Tržišno natjecanje
9. Financijske usluge
10. Informacijsko društvo i mediji
11. Poljoprivreda i ruralni razvitak
12. Sigurnost hrane, veterinarstvo i fitosanitarni nadzor
13. Ribarstvo
14. Prometna politika
15. Energetika
16. Porezi
17. Ekonomska i monetarna unija
18. Statistika
19. Socijalna politika i zapošljavanje
20. Poduzetništvo i industrijska politika
21. Transeuropske mreže
22. Regionalna politika i koordinacija strukturnih instrumenata
23. Pravosuđe i temeljna ljudska prava
24. Pravda, sloboda i sigurnost
25. Znanost i istraživanje
26. Obrazovanje i kultura
27. Okoliš
28. Zaštita potrošača i zdravlja
29. Carinska unija
30. Vanjski odnosi
31. Vanjska, sigurnosna i obrambena politika
32. Financijski nadzor
33. Financijske i proračunske odredbe
34. Institucije
35. Ostalo

Shema Državnog izaslanstva, članova Pregovaračke skupine i voditelja radnih skupina

Schema Državnog izaslanstva, članova Pregovaračke skupine i voditelja radnih skupina

Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija

Zrinjevac 7-8
10000 Zagreb
Tel. ++ 385 1 4569 964
Fax. ++ 385 1 4551 795
E-mail: mvp@mvp.hr

Petretićev trg 2
10000 Zagreb
Tel. ++ 385 1 4599 222
Fax. ++ 385 1 4599 444
E-mail: info@mei.hr

Ured glavnog pregovarača

Vlada Republike Hrvatske
Trg sv. Marka 2
10000 Zagreb

Tel. ++ 385 1 4569 333
Fax. ++ 385 1 4569 325

Misija Republike Hrvatske pri
Europskim zajednicama
Avenue des Arts 50
1000 Bruxelles

Tel. ++ 32 2 500 09 30
Fax. ++ 32 2 646 56 64

Tajništvo Pregovaračke skupine

Ratkajev prolaz 4
10000 Zagreb

Tel. ++ 385 1 45 99 322
Fax. ++ 385 1 45 99 430
E-mail: taj.preg.timova@mei.hr

Članovi Državnog izaslanstva

Članovi Državnog izaslanstva,
Pregovaračke skupine te voditelji radnih
skupina prema poglavljima pregovora
- pravne stečevine Europske unije

Članovi Državnog izaslanstva

mr.sc. Kolinda Grabar-Kitarović
ministrica vanjskih poslova
i europskih integracija
VODITELJICA DRŽAVNOG IZASLANSTVA

Vladimir Drobnyak
veleposlanik
**ZAMJENIK VODITELJICE DRŽAVNOG
IZASLANSTVA I GLAVNI PREGOVARAČ**

mr.sc. Martina Dalić
državna tajnica Središnjeg državnog ureda
za razvojnu strategiju

dr.sc. Boris Vujčić
zamjenik guvernera
Hrvatske narodne banke

ZAMJENICI GLAVNOG PREGOVARAČA

mr.sc. Branko Baričević
veleposlanik
ŠEF MISIJE RH PRI EZ

Tamara Obradović Mazal
pomoćnica ministrice vanjskih poslova
i europskih integracija
TAJNICA PREGOVARAČKE SKUPINE

Članovi Pregovaračke skupine

Voditelji radnih skupina

Tamara Obradović Mazal
MVPEI / pomoćnica ministrice

SLOBODA KRETANJA ROBA
mr.sc. Dubravka Vlašić-Pleše, MVPEI / načelnica

JAVNE NABAVE
Mato Regvar, UJN / predstojnik

Vera Babić
MGRIP / državna tajnica

SLOBODA KRETANJA RADNIKA
mr.sc. Ivana Vukorepa, PFZ / asistentica

SOCIJALNA POLITIKA I ZAPOSŁJAVANJE
Inga Žic, MGRIP / načelnica

prof. dr. sc. Siniša Petrović
Pravni fakultet Zagreb

**PRAVO POSLOVNOG NASTANA
I SLOBODA PRUŽANJA USLUGA**
prof.dr.sc. Tatjana Josipović, PFZ

PRAVO TRGOVAČKIH DRUŠTAVA
dr.sc. Davor Babić, PFR

PRAVO INTELJEKTUALNOG VLASNIŠTVA
prof. dr. sc. Igor Gliha, PFZ

Olgica Spevec
VZZTN / predsjednica

TRŽIŠNO NATJECANJE
mr.sc. Marijana Liszt / odvjetnica

PODUZETNIŠTVO I INDUSTRIJSKA POLITIKA
Alan Žepec, HUP

Članovi Pregovaračke skupine

Voditelji radnih skupina

dr. sc. Boris Vujčić
HNB / zamjenik guvernera

FINANCIJSKE USLUGE
Martina Drvar, HNB

EKONOMSKA I MONETARNA UNIJA
mr. sc. Ljubinko Jankov, HNB

SLOBODA KRETANJA KAPITALA
Ivan Biluš, HNB / voditelj odjela

Miroslav Kovačić
SDUE-H / državni tajnik

INFORMACIJSKO DRUŠTVO I MEDIJI
mr. sc. Jadran Antolović, MK/državni tajnik

TRANS-EUROPSKE MREŽE
Romana Palčić, MMTPR

PROMETNA POLITIKA
Dražen Breglec, MMTPR / državni tajnik

prof. dr. sc. Pero Lučin
Medicinski fakultet Rijeka

ZNANOST I ISTRAŽIVANJE
prof. dr. sc. Mladen Petrovečki,
MZOŠ/pomoćnik ministra

OBRAZOVANJE I KULTURA
dr. sc. Petar Turčinović, MVPEI / ravnatelj

mr. sc. Martina Dalić
SDURS / državna tajnica

FINANCIJSKE I PRORAČUNSKE ODREDBE
mr. sc. Ante Žigman, MF / pomoćnik ministra

POREZI
Dubravka Sekulić Grgić, MF - PU

FINANCIJSKI NADZOR
mr. sc. Lidija Pernar, DUR / pomoćnica ravnatelja

CARINSKA UNIJA
Vesna Kadić, MF - CU / pomoćnica ravnatelja

Članovi Pregovaračke skupine

Voditelji radnih skupina

dr. sc. Zlatan Frohlich
HGK- Komora Zagreb / predsjednik

STATISTIKA
Darko Jukić, DSZ / ravnatelj

**REGIONALNA POLITIKA I KOORDINACIJA
STRUKTURNIH INSTRUMENTATA**
prof. dr. sc. Branko Grčić, EK Split

ENERGETIKA
doc. dr. sc. Željko Tomšić, MGRIP / pomoćnik ministra

OKOLIŠ
doc. dr. sc. Nenad Mikulić, MZOPUG / načelnik

prof. dr. sc. Nikola Ružinski
MZOPUG / državni tajnik

Ružica Gelo
HGK / zamjenica direktora Sektora za
poljoprivredu, prehrambenu industriju
i šumarstvo

POLJOPRIVREDA I RURALNI RAZVITAK
prof. dr. sc. Dragan Kovačević, MPŠVG / državni tajnik

RIBARSTVO
prof. dr. sc. Ivan Katavić, MPŠVG / pomoćnik ministra

**SIGURNOST HRANE, VETERINARSTVO I
FOTOSANITARNI NADZOR**
dr. sc. Mate Brstilo, MPŠVG / pomoćnik ministra

ZAŠTITA POTROŠAČA I ZDRAVLJA
prof. dr. sc. Vesna Tomljenović, PFR

Snježana Bačić
MP / državna tajnica

PRAVDA, SLOBODA I SIGURNOST
mr. sc. Kristijan Turkalj, MVPEI / načelnik

PRAVOSUDE I TEMELJNA LJUDSKA PRAVA
Ljiljana Vodopija Čengić, MP / pomoćnica ministrice

Članovi Pregovaračke skupine

Voditelji radnih skupina

Damir Kušen
MVPEI / pomoćnik ministrice

VANJSKI ODNOSI
Tatjana Tomić, MGRIP / načelnica

**VANJSKA, SIGURNOSNA
I OBRAMBENA POLITIKA**
Neven Pelicarić, MVPEI

INSTITUCIJE
prof. dr. sc. Siniša Rodin, PFZ

OSTALA PITANJA
mr. sc. Boris Grigić, MVPEI / načelnik

Tumač kratica

DUR - Državni ured za reviziju
DZS - Državni zavod za statistiku
EK Split - Ekonomski fakultet Split
HNB - Hrvatska narodna banka
HUP - Hrvatska udruga poslodavaca
MF - Ministarstvo financija
MF-CU - Ministarstvo financija - Carinska uprava
MF-PU - Ministarstvo financija - Porezna uprava
MGRIP - Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva
MK - Ministarstvo kulture
MMTPR - Ministarstvo mora, turizma, prometa i razvitka
MP - Ministarstvo pravosuđa
MPŠVG - Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva
MVPEI - Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija
MZOPUG - Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva
MZOŠ - Ministarstvo znanosti obrazovanja i športa
SDURS - Središnji državni ured za razvojnu strategiju
PFR - Pravni fakultet Rijeka
PFZ - Pravni fakultet Zagreb
VZZTN - Vijeće za zaštitu tržišnog natjecanja
UJN - Ured za javnu nabavu

Izvori fotografija:

Vid Barac, Mario Romulić, Hrvoje Knez, Dvorac Trakošćan, CCN images, Getty images, Fotosrch.

